

Fiskeri- og kystdepartementet
PB 8118 Dep
0032 Oslo

Vår dato 16.04.2013
Deres dato 4. mars 2013
Vår referanse
Deres referanse

Hørings svar – forslag til forskrift om tildeling av løyve til havbruk med laks, aure og regnbogeaure i sjøvann 2013

Vi viser til brev om ovennevnte av 4. mars 2013. Departementet ønsker å legge til rette for tildeling av inntil 45 tillatelser til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret i sjøvann og sender på høring forslag til tildelingsforskrift. Hovedmålet med tildelingen er å stimulere til nye teknologiske løsninger eller driftsmåter som kan bidra til å redusere næringens miljøutfordringer, her nevnt som rømming av oppdrettsfisk og spredning av lakselus.

Ut fra dagens gitte tillatelser til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret i sjøvann, næringens utnyttelse av gitte tillatelser, Norges potensial for produksjon av sunn, næringsrik og ettertraktet sjømat og markedenes etterspørsel av dette, vil Fiskeri- og havbruksnærings landsforening (FHL) understreke betydningen av at det gis rom for økt produksjonskapasitet. Med bakgrunn i høringsbrevet og forslaget til tildelingsforskrift vil vi først og fremst påpeke næringens kontinuerlige bærekraftsarbeid – noe som blir lite nevnt og som vi mener mangler som bakgrunn i høringsnotatet. Deretter vil vi kommentere de enkelte kapitlene i høringsnotatet samt forslaget til forskrift.

Havbruksnærings bærekraftsarbeid

Gjennom sin relativt korte historie har næringen kontinuerlig vært opptatt av å løse de miljøutfordringer og biologiske utfordringer som til enhver tid har materialisert seg. Miljøutfordringer har fått vesentlig økt oppmerksomhet fra en samlet bransje i de siste årene. Vårt mål har vært og er - gjennom kontinuerlig kunnskapsoppbygging og innovasjon å utvikle driftsmetoder, teknologi, fôr og fisk på en slik måte at en tilfredsstiller kundenes krav til kvalitet - at en produserer innen de rammebetingelsene samfunn og forvaltning setter. Dette skal skje samtidig som en stadig driver næringen framover gjennom å tilfredsstille nærings- og markedsstilte krav utover dette.

I april 2011 offentliggjorde FHL «Miljøløftet» med ekstra forpliktende tiltak for å styrke arbeidet mot rømming og lakselus. De 12 hovedtiltakene representerte et taktskifte i næringens innsats og ble presentert for fiskeri- og

kystministeren i forkant av FHLs generalforsamling det året. Tiltakene går klart lenger enn de formelle kravene myndighetene stiller til næringen. Miljøløftet innebærer forsterket innsats for å være sikre på at næringen har en bærekraftig utvikling. Målet er at sjømatproduksjonen ikke skal true bestandene av vill laksefisk.

Ett av tiltakene i miljøløftet er at FHL ønsker å finne et system for å identifisere rømt fisk tilbake til bedriften den rømte fra. FHL ønsker også at systemet skal inkludere en løsning som gjør det mulig å skille rømt fisk og vill fisk i elv. Havbruksnæringen arbeider målrettet med å finne et godt system for merking og sporing av oppdrettsfisk. Dette arbeidet er vi godt i gang med og vi har stor tro på at vi også skal klare denne utfordringen innen et ikke alt for langt tidsperspektiv.

I forbindelse med lanseringen av Miljøløftet i 2011 ble Havbruksnæringens miljøfond etablert. Miljøfondet består av frivillig innsamlede midler over en periode på tre år. Fondet skal som et strakstiltak bidra til finansiering av arbeidet med å ta ut rømt fisk fra vassdrag inntil et merke- og sporingssystem er på plass. Det har vært gledelig stor oppslutning om å få etablert fondet. Fram til nå har fondet bevilget omlag 15 millioner kroner til ulike tiltak i ca 60 elver langs norskekysten. Prosjektmidlene gir gode resultater i form av ny kunnskap og reelle praktiske resultater. Rapporter vi har fått inn så langt viser at det i en rekke vassdrag er betydelig redusert innslag av rømt laks. Miljøfondet er totalt på nærmere 30 millioner kroner. Mer informasjon om hvilke prosjekter som har fått midler og resultatene finnes på www.fhl.no.

Rømmingstallene for laks er kraftig redusert etter 2006. Status for 2012 viser det laveste rømmingstallet for laks som har vært registrert de siste tyve årene. Dette skjer samtidig med at produksjonen er mangedoblet i samme periode. Flere av anleggene har dessuten en mer værhard plassering enn tidligere, noe som viser at utstyret har blitt betydelig mer robust. Statistikken viser at næringen er på rett vei og at arbeidet som blir gjort i bedriftene og på den enkelte lokalitet nytter. På lik linje med myndighetene har FHL en nullvisjon når det gjelder rømming av fisk.

For å få på plass et best mulig regelverk mht rømmingshindring har FHL vært svært aktiv i arbeidet med revisjon av NS 9415 og forarbeidene for å få NYTEK-forskriften revidert. Det gjelder også for arbeidet med utarbeidelse av ny teknisk standard for landbaserte anlegg. FHL fortsetter sitt arbeid med å hindre rømming gjennom sitt eget Rømmingsutvalg. FHL har prioritert å avholde kurs for medlemmer rettet mot både settefisk og matfisk. Kursene er praktisk vinklet med stor fokus på erfaringsutveksling, beredskap og oppdatering på nytt regelverk. Kursdeltakelsen er svært god, og nye kurs etterspørres stadig. Hittil i 2013 er det allerede gjennomført tre kurs. Det er i tillegg stor FoU-aktivitet knyttet til videreutvikling av utstyr og arbeidsoperasjoner for å redusere risiko for rømming.

Samtidig har satsingen på FoU og innovasjon i forbindelse med lusebekjempelse blitt mangedoblet de senere år, og med et uttalt mål om å

komme frem til bekjempelsesmetodikk uten bruk av medikamentell behandling. Mer informasjon om metodene som utvikles finnes her: <http://lusedata.no/fou/nar-forventes-nye-behandlingsmetoder/>.

Havbruksnæringen igangsatte høsten 2009 et treårig prosjekt hvor målsettingen var å redusere forekomstene av lakselus på oppdrettsfisk slik at skadevirkningene på fisk i akvakultur og hos frittlevende laksebestander ble minimalisert, samtidig som resistensutviklingen hos lakselus skulle bekjempes. Arbeidet og erfaringene som er høstet i løpet av prosjektperioden danner grunnlaget og innholdet i vedtaket om at arbeidet mht lusebekjempelse fortsetter over samme mal.

Kunnskapsgrunnlaget om havbruksnæringens påvirkning på villaks er fortsatt utilstrekkelig. Dette til tross for at det i den senere tid er presentert flere nye rapporter, oppsummeringer av tidligere forskningsresultater og førstegenerasjons målemetoder for miljøeffekt av rømming og påvirkning fra lakselus. Det er uenighet blant forskerne om i hvor stor grad rømt laks og lakselus påvirker villaks, ikke minst på bestandsnivå. I tillegg er datagrunnlaget som benyttes for å mene noe om dette mangelfullt. FHL er opptatt av at viktige beslutninger i forhold til regelverksutforming og utvikling av målemetodikk og bærekraftkriterier for havbruksnæringen ikke skal tas på feil eller sviktende kunnskapsgrunnlag. Vi viser forøvrig til eget brev sendt til FKD om dette den 27.09.2012.

All aktivitet påvirker miljøet, også produksjon av mat. Det avgjørende er at aktiviteten gjennomføres på en slik måte at påvirkningen vurderes som akseptabel. Norge har naturgitte forhold som gjør at en innenfor rammen av bærekraft har potensial til å øke tilførselen av sjømat. Vi vil i denne sammenheng understreke at bærekraftbegrepet omfatter tre pilarer; økonomisk, sosial og miljømessig bærekraft. Etter FHLs syn er det stort sett den miljømessige delen av bærekraftbegrepet som er hensyntatt ved utarbeidelse av forslaget til tildelingsforskrift, noe vi mener blir lite balansert og derfor feil.

Som nevnt er innovasjonsevnen stor i næringen. Gjennom de muligheter næringen har til å få tildelt såkalte FoU-konsesjoner drives det et omfattende FoU-/innovasjonsarbeid, og av de ca 80 FoU-konsesjonene som i dag er gitt, er det mange som driver uttesting, videreutvikling og nyskapning med mål om i å minimalisere miljøutfordringene når det gjelder blant annet lakselus og rømming. Erfaring tilsier at løsninger som er utprøvd og som viser seg å være bærekraftige over tid når det gjelder alle de tre pilarene bærekraftbegrepet er tuftet på, tas i bruk av næringen.

Næringen er opptatt av å drive på en slik måte at bærekraftbegrepet i sin totalitet blir ivaretatt. Dette kommer ikke minst til uttrykk gjennom de tiltak og den FoU-innsats som legges ned av både næringen og det offentlige, og næringens vilje og evne til innovasjon og stadig å ta i bruk ny kunnskap. FHL mener at næringen over tid stadig har gjort betydelige forbedringer når det gjelder å redusere rømming og redusere nivåene av lakselus i

havbruksanleggene. Dette arbeidet fortsetter og vil føre til ytterligere forbedringer også fremover. Med dette som bakteppe mener FHL at forslag til tildelingsforskrift bør baseres på næringspolitiske aspekter og at driftsvilkår likestilles med de rammebetingelser som allerede er satt gjennom overordnede lover, sektorlover og forskrifter.

Høringsbrevet kommenterer ikke eksplisitt forholdet til gjeldende akvakulturregelverk. Tildelingsrunden denne gang forutsetter imidlertid løsninger som gir redusert risiko for rømming eller påslag av lus. De ti utviklingskonsesjonene forutsetter vesentlig bedre løsninger enn de som i dag benyttes i næringen. FHL legger til grunn at gjeldende regelverk ikke blir til hinder for konkrete løsninger som bidrar til å oppfylle forskriftens formål, selv om tilbudte løsninger krever oppmyking av dagens forskrifter og regelverk. Et eksempel er reguleringen av antall fisk i en merd. Disse reglene er basert på en avveining fra myndighetenes side mellom risiko og konsekvenser. Dersom det presenteres tekniske og miljømessige løsninger som klart reduserer denne risikoen – forutsatt oppmyking av regelverk for å bli realisert – må tildelingsforskriften åpne for slike tilpassinger. Det avgjørende må være om formålet med tildelingsforskriften blir oppfylt, og hvor tilpassing av regelverket må inngå i en totalvurdering. FHL finner det hensiktsmessig at dette blir presisert i den endelige utformingen av forskriften.

Kommentarer til høringsbrev og forslag til forskrift

Kapittel I. Generelle føresegner (§§ 1- 10)

§1 Formål

Ifølge høringsbrevet er målsettingen med denne tildelingsrunden å legge til rette for ei bærekraftig og konkurransedyktig næring som kan bidra til økt matproduksjon, aktivitet og verdiskaping langs kysten. Videre er det en målsetting at tildelingen skal stimulere til utvikling av nye teknologiske og driftsmessige løsninger som legger til rette for å redusere miljøutfordringene i næringen.

Etter FHLs mening beskriver dette stort sett grunnlaget og målsettingene som enhver næringsutøver forholder seg til i dag. Regjeringens bærekraftstrategi med de fokusområder den peker på, dagens rammebetingelser, næringens innovasjonsevne og bruk av FoU-konsesjoner for uttesting av nye teknologiske løsninger og driftskonsept, samt markedenes og kundenes krav til produkt og produksjon, er alle drivere i næringens bærekraftstilpasning der alle de tre pilarene - miljømessig, samfunnsmessig og økonomisk - må hensyntas. I utarbeidelsen av kriteriene og kommentarene rundt disse, kan det synes som om dette ikke er tatt hensyn til i tilstrekkelig grad.

Som det påpekes i høringsbrevet vil all matproduksjon påvirke miljøet og sette et visst fotavtrykk. Havbruksnæringen etterlater et visst fotavtrykk; et avtrykk som er lite i forhold til matvareproduksjonen den bidrar med og som er innenfor de akseptable grenser som er satt og operasjonalisert gjennom regelverk.

Næringen bidrar også med å bygge opp kunnskapsgrunnlaget slik at en etter hvert vil ha et best mulig grunnlag for å sette kriterier for hva som er akseptabel påvirkning. I denne sammenheng er det særs viktig å kunne skille mellom naturlige biologiske prosesser, fysiske/kjemiske påvirkninger uavhengig av havbruksnæringen, bakgrunnsverdier og næringens bidrag. I dag er kunnskapsgrunnlaget om dette ikke godt nok og tiltak pålegges næringen i mange sammenhenger uten at sikkerhet for nødvendighet og effekt er basert på kunnskap. Myndighetspålagte tiltak er i tillegg iverksatt med et slikt tempo at man ikke har tatt seg tid eller satt inn ressurser på å evaluere effekter av allerede iverksatte tiltak. Generelt mener vi at dette også gjenspeiles i dette forslaget til tildelingsforskrift.

§2 Verkeområde

Med bakgrunn i tidsrommet siden siste tildelingsrunde, den generelle markedssituasjonen, det globale behovet for sunn, næringsrik mat, nasjonale mål og næringens evne og vilje til en bærekraftig matproduksjon, ville det etter FHLs syn være rom for en større produksjonsøkning enn den det her legges opp til. Det bør også være et mål at alle tillatelsene blir tildelt og at det ikke legges for stor vekt på "inntil". 35 av tillatelsene knyttes opp mot at 35 tillatelser i drift bindes opp til å driftes etter de samme kriteriene som nye tillatelser. Hvis en driver ikke klarer å tilfredsstille kravene til drift som forutsettes for en nytildeling tar vi det som gitt at den tidligere gitte tillatelsen vil kunne driftes etter de tidligere kriteriene. Vi tolker fiskeriministerens svar i Stortingets spørretime onsdag 13. mars som en bekreftelse på dette. Siste setning i annet avsnitt, side 10 i høringsbrevet underbygger etter vår mening også dette.

Departementet spør spesielt om høringsinstansenes syn på at det ikke er lagt et øvre tak for hvor mange tillatelser en søker kan tildeles. FHL har ingen spesielle synspunkter på dette, men regner med at under ellers like konkurransemessige vilkår vil regjeringen søke å tildele de utlyste tillatelsene i tråd med hva som sies i 4. avsnitt på side 2 i høringsbrevet:

"Havbruksnæringa i Noreg er sett saman av aktørar med ulik storleik og eigarstruktur. Det er ein styrke at havbruksnæringa har ein differensiert struktur med både små og mellomstore aktørar. Med denne tildelingsrunden ønskjer regjeringa å bidra til å halde oppe dette mangfoldet."

Vi anser det som en inkurie fra departementets side at en ikke skriver "(...) både små, mellomstore og store aktørar." På generelt grunnlag anser vi det som viktig at alle aktørene behandles likt.

§4 Utlysning av løyve

I punkt b) som omhandler søknadsfrist står det at søknader som kommer inn etter søknadsfristen ikke vil bli behandlet. I forhold til alle eventualiteter ber vi om at dette omformuleres slik at det er innleveringstidspunktet og dokumentasjon av denne som skal være innen søknadsfristen. Dette vil ta høyde for tidsbruk i postgangen, samt være en dokumentasjon på at søknad er levert.

I punkt c) er det foreslått at det ikke skal være mulig å endre søknaden eller komme med tilleggsopplysninger etter at søknadsfristen har gått ut. FHL mener der bør være adgang for faggruppen som skal vurdere søknader til å innhente ytterligere informasjon fra søkerne dersom dette anses nødvendig for saksbehandlingen.

FHL er enig i at for de tillatelser som tildeles etter lukket budrunde, kan det ikke være anledning til å supplere søknaden med hensyn til budet (pengebeløpet).

For øvrig bør vurderingen av søknader og klagebehandling gjøres etter alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper med sikte på at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak fattes. Det bør unngås at formelle regler om dokumentasjonsavskjæring hindrer faggruppa eller klageinstansen fra å tildele til de søkere som har de beste prosjektene.

I punkt g) angis det at søknader som er mangelfulle skal avvises. Bestemmelsen kan medføre at selv bagatellmessige formelle feil medfører utelukkelse fra konkurransen. Dette er et prinsipp fra anbudsretten, som ikke er hensiktsmessig i den type tildeling av tillatelser som skal gjøres i medhold av tildelingsforskriften. Konsekvensene av en utelukkelse fra konkurransen kan være svært store, og vil kunne stå i klart motsetningsforhold til betydningen av de "feil" som er gjort. FHL mener at dersom søknaden lider av formelle feil, bør det gis kort tilleggsfrist for å avhjelpe dette.

§5 Innhold i søknaden

I første ledd, bokstav b) bes det om opplysninger om hvordan myndighetene eller tredjepart kan føre kontroll med foreslått løsning. Det er i henhold til siste setning under denne paragrafen ikke et absolutt krav at disse opplysningene skal være med.

Første ledd, bokstav e) ber om dokumentasjon av økonomisk evne til å betale vederlag. Høringsbrevet nevner som eksempel tilsagn om lån fra bank som mulig dokumentasjon. For at ikke ufullstendig/manglende dokumentasjon skal hindre en søker i å "være med videre" ber vi om at departementet presiserer hva som kreves av dokumentasjon. Dette gjelder også "Dokumentasjon på betalingsevne" i § 13, første ledd, bokstav b).

§ 6 Tildelingsmyndighet

Når en skal ha en gruppe som foreslått som tildelingsmyndighet, er det svært viktig at gruppen har en balansert sammensetning. Det bør sikres en uavhengig faggruppe med tilstrekkelig kompetanse til å vurdere både biologiske, tekniske og operasjonelle løsninger. Fagpersoner med tilknytning til ideologiske eller næringspolitiske organisasjoner bør utelukkes. I høringsbrevet er det ikke drøftet om faggruppens innstilling/tildeling skal baseres på konsensus eller f eks simpelt flertall. Vi ber om at dette avklares tydelig.

§ 7 Innløysing av løyve

For gruppe A og B er det kun eksisterende drivere som har anledning til å søke da en søknad krever at søker allerede har minst en tillatelse. Ved en eventuell innvilgning av en ny tillatelse er det en forutsetning at en eksisterende tillatelse skal drives på samme premisser som den nye tildeles på. Hvis en søker av diverse årsaker ikke klarer å oppfylle disse kriteriene over tid, må den innløste tillatelsen beholdes av driver og vil kunne drives på denne tillatelsens opprinnelige premisser.

I henhold til høringsbrevet skal de nye konsesjonene gis på bakgrunn av nye innovative dokumenterte utprøvde løsninger. Med bakgrunn i at eksisterende tillatelser kan drives med opptil tre generasjoner i samme tillatelse ber vi om at overgangstiden blir satt til tre år, og ikke to som foreslått i andre ledd i denne paragrafen.

§ 8 Vederlag og rett til drift

I tredje ledd heter det at et tilsagn gir rett til å søke om lokalitet(er), men at drift på en godkjent lokalitet ikke skal tillates før forvaltningen har avgjort eventuelle klager i den aktuelle gruppa. Videre står det i fjerde ledd at dersom tilsagn blir omgjort i forbindelse med klagebehandlingen så vil søker få vederlaget refundert.

Som departementet er vel kjent med innebærer en søknad om lokalitetsklarering betydelige investeringer i søknadsdokumentasjon. Dersom søknadsprosedyre for lokalitet iverksettes med bakgrunn i tilsagn fra faggruppen, og tilsagnet omgjøres i klagerunden, må et minimum være at søker får refundert alle utgifter i forbindelse med søknad om lokalitet(er) i tillegg til å få refundert vederlaget.

I høringsbrevet fastslås det at vederlaget går til staten, men 4 millioner kroner blir overført til fylkeskommunen der tillatelsen blir etablert. I forhold til hvilke nivå av forvaltningen som har ansvaret for tilrettelegging og arealarrondering når det gjelder næringsvirksomhet, er det vårt prinsipielle synspunkt at hele summen burde tilfalle fylkeskommunen og kommunen der tillatelsen blir etablert.

§ 9 Søknadsgebyr

FHLs utgangspunkt er at en naturlig del av fiskerimyndighetenes arbeid er næringstilrettelegging, herunder behandling av blant annet søknader. Vi er derfor skeptisk til de holdninger myndighetene har og som går fram av følgende setning i høringsbrevet: "Søknadsgebyret utgjør ein svært liten del av kostnadane med å søkje å få løyve, men kvar søknad vil påføre fiskerimyndigheitene ekstra arbeid." Utover det har vi ingen merknader til paragrafen.

§ 10 Vilkår

Så fremt søker har synliggjort/dokumentert i søknaden at foreslåtte løsning(er) ikke kommer i konflikt med drift av eksisterende tillatelser, må

nye/omgjorte tillatelser kunne drives i samlokalisering med disse. I forbindelse med lokalitetsklarering bør det være søkers løsning som legges til grunn og ikke oppfatninger hos sektormyndigheter som ikke har forankring i et omforent kunnskapsgrunnlag.

Departementet spør spesielt om høringsinstansenes syn på om det skal settes omsetningsvilkår på tildeling av tillatelser til mindre aktører slik at de kun kan omsettes til mindre aktører. FHL vil fraråde at det settes slike vilkår, ettersom de vil være vanskelig å følge opp i ettertid. Omsetning av tillatelser skjer dessuten som regel ifm eierskifte i selskaper. Vi har problemer med å se at departementet skal kunne legge ned omsetningsforbud eller restriksjoner på salg av selskaper i næringen. Med bakgrunn i tidligere tildelinger av tillatelser, der erverv i noen tilfeller kan synes å ha vært motivert av målsetning om senere videresalg av tillatelse, bør departementet derimot vurdere om det skal stilles krav om garantistilling for drift i f eks to generasjoner for å luke ut søkere som ikke har det nødvendige økonomiske grunnlaget for egen drift.

Departementet spør videre om høringsinstansene sitt syn på eventuelle vilkår i forbindelse med kunnskapsdeling. Departementet forutsetter at løsningene som legges til grunn i søknadene skal dokumenteres som velfungerende, dvs at de allerede er utviklet. Etter vår mening vil dette være løsninger som i stor grad er foreslått etter næringsrettet forskning/utvikling og hvor resultatet/kunnskapen er åpent tilgjengelig. Videreutvikling innen selskap og kunnskapsoppbygging bør på sikt komme hele næringen til gode. Etter vår mening ivaretas dette gjennom den åpne kunnskapsutveksling/erfaringsdeling som kjennetegner næringen. Videre vil eventuelle FoU-prosjekter med offentlig- og/eller næringsfinansiering (FHF) medføre åpenhet rundt resultatene. Det enkelte selskaps interesse vil ivaretas av tidsbegrenset konkurransefordel (å være i forkant) samt selskapets interesse/evne/mulighet til å få immaterielt vern/patenter. Det vil derfor ikke være nødvendig eller ønskelig med spesielle vilkår på dette området.

FHL mener at det bør være en tidsfrist for måloppnåelse mht nye tillatelser. Som departementet uttaler i høringsbrevet skal tildelingsrunden medvirke til å kommersialisere løsninger. Å få til ønsket drift, uansett foreslått løsning vil derfor ta noe tid, FHL vil i den forbindelse foreslå en tidsfrist på 2 år for nye tillatelser fra driftstillatelse er gitt (etter lokalitetsavklaring), men at det må være mulig å få tilleggsfrist etter søknad.

I høringsbrevet, 4.8.2 "Brot på vilkår" sier departementet at hvis en bryter vilkårene vil det for tilsynsmyndighetene være naturlig å bruke sanksjoner og reaksjoner før det blir aktuelt å trekke tilbake tillatelsen. I stedet for først å be om innovasjon og utvikling, for deretter å straffe foretaket hvis en ikke klarer det, burde en etter vårt syn legge opp til en handlingsmåte som underbygde mulighetene for måloppnåelse. Med andre ord burde en ha et reaksjonsmønster som kunne hjelpe bedriften videre. Hvis det viser seg at målsettingen (uansett om søknadsgrunnlaget skulle dokumenteres) likevel er umulig, kan en se på andre reaksjonsmåter.

Kapittel II. Gruppe A - Finnmark og Troms (§ 11) og Kapittel III. Gruppe B - Open gruppe med lukka bodrunde (§§ 12 - 14)

Kriteriene for denne gruppen og gruppe B er etter forslaget utformet likt. Som før nevnt er næringen en kontinuerlig driver mht forbedringer når det gjelder lus og rømming. Det nedlegges et stort arbeid og investeres betydelige summer i dette. Når departementet som ett av kriteriene påpeker at foreslått løsning "skal gi redusert risiko mht eventuell påvirkning på vill laksefisk som følge av rømming" så bør departementet tydeliggjøre hva som menes med redusert risiko. Redusert risiko i forhold til hva? Hvordan skal dette måles? Som et apropos kan det anføres at det i 2012 rømte fisk fra ti av ca 3.600 merder i drift. Hva er departementets utgangspunkt mht omforent kunnskapsgrunnlag?

I høringsbrevet antydes det at dette dreier seg bl a om en annen teknologi en hva som legges til grunn i NYTEK-forskriften, samtidig som NYTEK-forskriften skal gjelde som et minimum. NYTEK-forskriften er nettopp revidert, spesielt med tanke på å minimalisere rømmingshendelser. FHL mener det er avgjørende at alt utstyr som tas i bruk på matfisklokaliteter må være godkjent etter NYTEK-forskriften. Det avgjørende er at ny teknologi som tas i bruk er tilstrekkelig testet før det tas i bruk til produksjon av fisk.

I høringsbrevet antydes det også at en løsning kan være bruk av steril fisk. FHL ønsker å påpeke at kunnskapsgrunnlaget mht steril fisk sin mulige påvirkning på villfisk ved rømming er mangelfull og at de dyrevelferdsmessige aspektene ikke er avklart. Derfor er det allerede bedrifter som både kommersielt og gjennom FoU-konsesjoner utprøver drift med steril fisk.

FHL er enig i at uansett så må kriterier være teknologinøytrale, noe de også er i dag.

Når det gjelder kriteriet angående lakselus setter vi spørsmålstegn ved siste del av dette, hvor en adresserer utslipp av egg og frittsvømmende stadier av lakselus til det omkringliggende miljø. For å oppfylle kriteriet skal utslippene ikke være større enn hva det ville vært med et lusenivå på 0,25 voksne hunnlus i snitt per fisk. Kunnskapsgrunnlaget for å kunne tilfredsstillte dette kriteriet er etter vår oppfatning ikke tilstede. Ved de lusenivåer det her er snakk om vil også muligheten for at eggene er befruktet være lav (jfr. "Modelling salmon lice, *Lepeophtheirus salmonis*, reproduction on farmed Atlantic salmon, *Salmo salar* L." Journal of Fish Diseases 2012). Kriteriet bør derfor tas ut.

Vi setter også spørsmålstegn ved kravet om maksimalt tre medikamentelle behandlinger mot lakselus per produksjonssyklus. Hvis en mot formodning får påslag av lakselus av en slik størrelsesorden at en ut i fra velferdsmessige grunner bør behandle fisken, så bør kravet til fiskevelferd være tellende. Om en over tid klarer å oppfylle kriteriene, men i sjeldne tilfeller må behandle utover dette kriteriet så bør ikke det være avgjørende for måloppnåelsen. En ber departementet tydeliggjøre dette, samt utdype hvilket omforent kunnskapsgrunnlag som er lagt til grunn for utformingen av kriteriene.

Når det gjelder kriteriene for gruppe A og B vil FHL reise følgende problemstilling: For bedrifter som kan dokumentere drift over lengre tid hvor en ikke har hatt rømmingstilfeller og/eller ikke har hatt lusepåslag utover kriteriet foreslått i forskriften; skal disse utelukkes fra å kunne tildeles nye tillatelser ifm denne tildelingsrunden? Etter vår mening vil de tilfredsstillende målintensjonene bak hele forslaget og vil derved oppfylle kravene som legges til grunn for nytildeling av tillatelse. FHL vil derfor stekt tilrå et tredje sett med kriterier (c) som omfatter dette.

Det bør sikres at en ikke ensidig legger vekt på potensialet som skisseres, men også på vurderinger av sannsynlighet for å lykkes innen samfunnsmessig, miljømessig og økonomisk bærekraft. Forvaltningspraksis i dag er at det tildeles FoU-konsesjoner for å drive FoU-aktivitet. De løsninger som tildeles konsesjoner i denne tildelingsrunden bør derfor være for løsninger som er godt testet ut og nær kommersielt tilgjengelig allerede.

Departementet foreslår at likt rangerte søknader med likt bud i gruppe B skal rangeres etter terningkast. En kunne i slike tilfeller også åpnet for at de som er likt rangert og har like bud, kan få anledning til å by på nytt.

FHL forutsetter at for alle tre gruppene pålegges faggruppa, som en del av saksbehandlingen, å begrunne avslag med utgangspunkt i kriteriene for de enkelte gruppene.

Kapittel IV. Gruppe C - open gruppe (§ 15)

Kriteriene, slik de her er utformet har de samme svakheter som påpekt i kommentarene til gruppe A og B. Forskjellen er at en her har lagt til grunn strengere kriterier, noe som setter enda større krav til hvordan en skal sannsynliggjøre/dokumentere vesentlig mindre risiko og problematikken rundt "utsleppet av egg og frittsymjande stadier av lakselus" og usikkerheten mht dette. Ellers henvises det til kommentarene under kapitlene II og III.

Kapittel V. - Avsluttende føresegner (§§ 16 - 19)

FHL stiller spørsmål ved om det er nødvendig med en særlig regulering av tilbaketrekkingssadgangen. FHL mener bestemmelsene om tilbaketrekking i akvakulturlovens § 9 om dette må være tilstrekkelig. Det må sikres at selskapets engasjement og tiltak for miljøforbedring ikke slår negativt tilbake om en aktør, mot formodning, i første omgang ikke skulle lykkes med sitt prosjekt (jfr. kommentarene til § 10 "Vilkår").

Avsluttende merknader

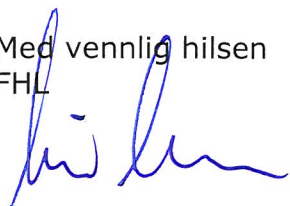
Fra FHLs side synes det som om departementet ved utlysning av de angjeldende tillatelsene har gjort tildelingsprosedyren mer vanskelig enn nødvendig. Etter vår mening synliggjøres dette i at "tildelingen skal stimulere til utvikling av nye teknologiske eller driftsmessige løsninger som legger til rette for å redusere miljøutfordringene i akvakulturnæringa" samtidig som "Verifiserte test- og forskningsresultat eller annen verifiserbar dokumentasjon fra praktisk drift vil vere vesentlig." I utarbeidelse av forskriftsforslaget og

kriteriene for tildeling er det etter vårt syn ikke tatt hensyn til de prosesser som kontinuerlig foregår i næringen når det gjelder å oppnå en best mulig bærekraftig matproduksjon, hensyntatt alle tre bærekraftspilarene. Næringens spesielle fokus på FoU-satsing og innovasjon i tilknytning de miljømessige aspektene ved havbruksaktiviteter er heller ikke særlig hensyntatt.

Som nevnt innledningsvis er det etter vårt syn både rom for og behov for en produksjonsøkning. I havbruksmeldinga fra FHL, «Sjømat 2025» har vi anbefalt en årlig vekst på minimum 5%. Økt produksjon av sunn og god mat vil være med på å utnytte Norges naturgitte fortrinn på dette området; en matproduksjon som bl a FAO flere ganger har påpekt blir stadig viktigere for verdenssamfunnet i de kommende årene.

I hovedtrekk kunne en produksjonsøkning enklest vært gjort ved å øke MTB på eksisterende tillatelser, alternativt kunne en utlyse nye tillatelser hvor søknadskriteriene hvilte på alle tre kriteriene i bærekraftbegrepet. Eventuell næringspolitisk fordeling og geografiske hensyn kunne vært innebygd i dette. Når departementet allikevel har valgt en annen vei, ber vi om at de forslag og innspill som her er gitt hensyntas.

Med vennlig hilsen
FHL

Geir Andreassen
Adm. dir.

